

ZÁKLADNÍ POJMY A DEFINICE

Obecné pojmy

Cestovní ruch je mezinárodně definován jako činnost osob cestujících do míst a pobývajících v místech mimo své obvyklé prostředí po dobu kratší než jeden ucelený rok, za účelem trávení volného času, obchodu a za jinými účely nevztahujícími se k činnosti, za kterou jsou z navštíveného místa odměňováni.

Druhý domov je rekreační zařízení (chata, chalupa), které není trvalým bydlištěm. Některá rekreační zařízení spadají do obvyklého prostředí a tudíž se návštěvy takovýchto druhých domovů vylučují z cestovního ruchu.

Typologie návštěvníků

Návštěvník je účastník cestovního ruchu. Návštěvníci se dělí na **jednodenní návštěvníky** (někdy nazývání také exkurzionisté nebo výletníci) a **turisty**.

Jednodenní návštěvník se účastní cestovního ruchu bez přenocování.

Turista je účastník cestovního ruchu, který alespoň jednou přenocuje mimo své obvyklé prostředí.

Tranzitní návštěvník je samostatnou kategorií, neboť může být obecně jednodenní, ale také turista. Jedná se o návštěvníky, kteří se zastaví v dané lokalitě nebo zemi na své cestě do jiného cíle cesty. Z hlediska definice sem spadají rovněž letecké transfery.

Kromě výše zmíněné typologie lze návštěvníky rozlišit na dvě základní kategorie:

Rezident (domácí návštěvník), jehož rezidentská země je stejná jako navštívená země; může to být občan sledované země i cizí státní příslušníci žijící ve sledované zemi.

Nerezident (zahraniční návštěvník), jehož země sídla je jiná, než je navštívená země; za nerezidenta je považován také občan sledované země trvale žijící v cizině.

Druhy cestovního ruchu

Příjezdový cestovní ruch (také aktivní) zahrnuje návštěvu a pobyt nerezidentů na území České republiky. Spotřeba v příjezdovém cestovním ruchu je chápána jako celkový objem prostředků vydaných na cestovní ruch nerezidenty plynoucích do navštívené země. To znamená, že započítávána je i ta část výdajů, které jsou zaplacené mimo území České republiky (v zemi nerezidenta), ale formou různých plateb do České republiky směřují (např. platby za ubytování v rámci zájezdu).

Domácí cestovní ruch¹ je cestovní ruch rezidentů na území České republiky. Pro potřeby TSA je však nutné chápat domácí cestovní ruch, resp. jeho spotřebu šířeji. Spotřeba v domácím cestovním ruchu je spotřeba rezidentů v České republice, a to i ta část spotřeby spojené s návštěvou (konečným cílem cesty) jiné země, pokud byla realizována v České republice (např. marže tuzemských cestovních kanceláří či agentur zajišťujících zahraniční zájezd).

Výjezdový cestovní ruch (také pasivní) zahrnuje návštěvu a pobyt rezidentů mimo území České republiky. Spotřeba ve výjezdovém cestovním ruchu je chápána jako spotřeba rezidentských návštěvníků mimo ekonomické území vlastní země (tj. všechny výdaje rezidentů za cestovní ruch realizované v zahraničí). Nezahrnuje výrobky zakoupené na cestu nebo po cestě v České republice (ty patří do spotřeby domácího cestovního ruchu).

¹ Pojmy domácí a výjezdový cestovní ruch jsou pro potřeby TSA chápány spíše podle místa realizace výdajů namísto obvyklého chápání podle cíle cesty.

Vnitřní (interní) cestovní ruch (domácí a příjezdový) je cestovní ruch rezidentů i nerezidentů na území České republiky. Spotřeba ve vnitřním cestovním ruchu vyjadřuje celkový objem financí utracených za cestovní ruch v národním hospodářství (tj. všechny výdaje za cestovní ruch realizované v České republice).

Činnosti v cestovním ruchu

Charakteristické činnosti cestovního ruchu jsou ty výrobní činnosti, jejichž hlavní produkce je charakteristická pro cestovní ruch a jež by ve většině zemí přestaly při nepřítomnosti návštěvníků existovat ve významném množství nebo by se jejich spotřeba výrazně snížila. Tyto činnosti jsou tedy na cestovním ruchu velmi závislé.

Činnosti související s cestovním ruchem jsou takové, u kterých by při nepřítomnosti návštěvníků (neexistenci cestovního ruchu) byl zaznamenán pokles produkce, přičemž mohou být odlišné pro jednotlivé státy.

Nespecifické činnosti jsou zbytkovou kategorií, kde nehraje z hlediska produkce cestovní ruch větší roli.